

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i administracja
Plac Wolności 1.

Administracja czynna od godz. 9—12 wp.
Redakcja od godz. 1—2 po południu.

Pr numerata: Kwartalnie . Mk. 180.—
Miesięcznie . „ 60.—

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery szpal y na stronie) Mk. 10.—Przed tekstem Mk. 25.— za wiersz (dwie szpal ty na stronie). Drobne 2 marki za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie mk. 20.—

Cena egzemplarza 20 Marek

№ 23. (86.)

Łódź, wtorek, 7 czerwca 1921 r.

Rok III.

Zjazd Statystyków Miejskich Rzeczy- pospolitej Polskiej.

W d. 23 i 24 maja r. b. odbył się w Warszawie w sali Ratusza Zjazd statystyków miejskich. Zaproszone do wzięcia udziału w Zjeździe były magistraty 52 miast liczących ponad 20 tysięcy mieszkańców.

Z liczby zaproszonych przybyło na zjazd zaledwie 15 delegacji od miast następujących: Warszawy, Łodzi, Lwowa, Krakowa, Poznania, Sosnowca, Białegostoku, Kalisza, Brześcia Litewskiego, Włocławka, Piotrkowa, Płocka, Zamościa, Siedlec, Dąbrowy Górniczej. Z Łodzi przybyli p. Mieczysław Herz — członek komisji Statystycznej Miejskiej oraz Dr. Edward Grabowski — kierownik Wydziału Statystycznego.

Nie przybył reprezentant Lublina, pomimo, że w Lublinie dobrze funkcjonujący od lat kilku Wydział Statystyczny wydaje tygodniki i kwartalniki; to samo dotyczy Bydgoszczy. Nie przybyli również reprezentanci takich znacznych miast, jak Częstochowa, Będzin, Pabjanice w b. Kongresówce, jak Przemyśl, Kołomyja, Stanisławów, Tarnów, Drohobycz w Galicji, jak Toruń, Grudziądz w b. dzielnicy pruskiej.

Ze sprawozdań przedstawicieli poszczególnych miast okazało się co następuje:

1) Warszawa: Wydział Statystyczny istnieje od kilku lat dziesiątków; kierownictwo dawniej należało do znanego statystyka Witolda Załęskiego po tym pana Adama Zakrzewskiego. Po ewakuacji rosjan wydział został rozszerzony pod kierownictwem p. Mansweta Ciemnińskiego; na dobre jednak reorganizacja zaczęła się w grudniu r. 1920 gdy kierownictwo objął p. Zygmunt Limanowski. Dziś Wydział składa się z trzech sekcji, oraz z kancelarii. Sekcje są następujące: 1) sekcja wydawnicza i biblioteka; 2) sekcja demograficzna, 3) sekcja statystyki gospodarczej. Etat Wydziału przewiduje 10 sił naukowych i odpowiednią liczbę sił wykonawczych, obecnie obsadzonych jest pięć etatów dla sił naukowych i 14 dla sił pomocniczych. Biblioteka Wydziału składa się z półtora tysiąca dzieł; nadto Wydział niedawno zapoczątkował obfitą korespondencję wymienną. Komisja statystyczna Wydziału jest w fazie organizowania się. Wydział wydaje sprawozdania tygodniowe, miesięczne, oraz wydał rocznik — za rok 1916; wydaje nadto sprawozdania roczne z działalności Magistratu; w zamierzeniach

jednak Wydziału leży powierzenie tych sprawozdań innemu Wydziałowi Magistratu, ponieważ nie są one opracowaniami statystycznymi.

W zależności od Wydziału Statystycznego znajduje się miejskie biuro adresowe.

2) Łódź: Wydział Statystyczny funkcjonuje od początku r. 1918, został zorganizowany w sposób poważny i umiejętny; później uległ pewnemu zaniedbaniu. Miesięczniki łódzkie bogactwem treści górują nad innymi miesięcznikami nie tylko polskimi, lecz i zagranicznymi. Wydział składa się z 11-u urzędników, w tej liczbie jedna siła t. zw. naukowa, oraz dwoje studentów Uniwersytetu. Biblioteka składa się z 327 dzieł; Wydział otrzymuje stale 33 wydawnictwa periodyczne (3 francuskie, 2 belgijskie, 5 niemieckich, 3 austriackie, 1 szwajcarskie, 1 czeskie, 1 Gdańskie, 2 z Instytutu Statystycznego Międzynarodowego, 8 z różnych instytucji krajowych, 7 od miast polskich). Akcja wymienna jest dopiero zapoczątkowana i zapewne daleko bardziej się rozwinie.

Komisja Statystyczna Łódzka jest bardzo liczną, w pracach jednak bardzo czynny udział bierze z wielkim pożytkiem kilku obywateli miasta stojących poza Radą Miejską i Magistratem uprawiających badania statystyczne z zamiłowaniem. Wynikiem współpracy tych członków komisji z Wydziałem jest wielki pożytek dla rozwoju badań statystycznych.

3) Lwów: Biuro miejskie Lwowskie powstała w r. 1873, uległo reorganizacji w r. 1889. Kierownikami byli Romanowicz, Ostaszewski — Barański, a od r. 1913 — Dysakiewicz — uczestnik Jzajdu. Przy biurze w teorii istnieje Komisja statystyczna z 12-u osób. Biuro wydawało tygodniki miesięczniki, wydało nadto 11 tomów. „Wiadomości statystycznych o Lwowie“ (ostatni zeszyt z r. 1914) Od czasu wojny statystyka we Lwowie uległa zaniedbaniu, miasto kretytów skąpi i biuro jest w stanie chwilowego upadku. Składa się z jednej siły naukowej i 4-ch pomocniczych; ostatni miesięcznik wyszedł za czerwiec 1918 r. Biblioteka składa się z 10 tysięcy tomów.

4) Kraków: Biuro założone w r. 1884; kierownikami byli Kleczyński, Windakiewicz, Sikorwski Kumaniecki; wydawnictwa: tygodniowe od r. 1877, miesięczne od r. 1894, kwartalne od r. 1897; nadto wydano 12 tomów „Statystyki miasta Krakowa“; (ostatni w r. 1912 o 371 stronach). Od czasu wojny biuro podupadło. Składa się z dwu sił naukowych i 8 urzędników.

Wydawnictw dla braku kredytu zaniechano. W dn. 21 lutego 1921 r. biuro zapoczątkowało spis ludności w Krakowie. Komisja statystyczna w teorii istnieje, Biblioteka składa się z 20 tysięcy domów.

5) Poznań: biuro założono w 1914. W dobie wojny zaniechano wydawnictw, ostatni miesięcznik pod redakcją d-ra Francke'go wyszedł w czerwcu 1914 r., po tym nastąpiła dwuletnia przerwa w pracach biura; od r. 1916 wznowiono zbieranie materiałów. Ostatni rocznik — w niewielkich rozmiarach — dotyczy r. 1913. — Wydział uruchomiony został przez władze polskie w grudniu 1920 r.; pierwszy miesięcznik polski zostanie wydany za kwiecień r. 1921. Komisji statystycznej przy Wydziale niema. Biuro składa się z jednej siły naukowej (p. Zygmunt Zalewski), z jednej siły pomocniczej naukowej, oraz z 4-ch urzędników wykonawczych. Biblioteka składa się 3-ch tysięcy dzieł.

6) Sosnowiec: biuro statystyczne składa się z dwu sił wykonawczych, brak kierownika, brak Komisji. Pracami kieruje prezydent miasta. Wydział wydaje miesięczniki, rocznik jest w druku. Biblioteki niema, wymianę zapoczątkowano.

7) Białystok: Wydział administracyjno-statystyczny powstał w kwietniu 1920 r. składa się z kierownika i 6-ciu sił wykonawczych. Odbijane są na hektografie tygodniki oraz miesięczniki. Biblioteki niema.

8) Kalisz: istnieje projekt zorganizowania Wydziału Statystycznego. Dziś w Magistracie jeden urzędnik prowadzi dział ruchu naturalnego, oraz księgi ludności, sprawy wojskowe i akta stanu cywilnego. 5 stycznia 1920 r. zorganizowano spis ludności; również w r. 1920 odbył się spis domów. Biblioteki niema, ani też komisji statystycznej.

9) Brześć Litewski: od października 1920 r. istnieje Wydział Statystyczny, liczący 4 ch urzędników; w tym samym czasie zorganizowano spis ludności. Brak umiejętnego kierownictwa. Biblioteki, komisji statystycznej niema.

10) Włocławek: Wydział założono w 1919 r.; składa się dziś z jednego kierownika z jego pomocnika i dwu urzędników wykonawczych. Komisja się tworzy. Biblioteka znajduje się przy Zarządzie Głównym Magistratu. 15 maja 1920 r. odbył się spis ludności. Zapewne będzie wydany rocznik.

11) Piotrków: projektowane jest założenie Wydziału w najbliższej przyszłości

12) Płock: w październiku r. 1920 stworzono referat statystyczno-prasowy; pracuje urzędnik, biblioteki niema; potrzebne są wskazówki; delegacji niema. Daty statystyczne są publikowane w Dzienniku Zarządu miasta.

13) Zawiercie: statystykę prowadzą poszczególne wydziały Magistratu. Miasto potrzebuje fachowca dla utworzenia Wydziału Statystycznego i scentralizowania rozproszkowanej pracy statystycznej.

14) Siedlce: Wydziału Statystycznego niema, statystykę prowadzi poszczególne wydziały, zwłaszcza Wydział Zdrowotności i gospodarczy — statystykę sanitarną i statystykę cen. Daty publikowane są w Dzienniku Zarządu miasta. Jest biblioteka Magistratu złożona z 25 tysięcy tomów, pochodząca z daru.

15) Dąbrowa Górnicza: w marcu 1920 r. stworzono referat statystyczny z jednego urzędnika prowadzącego również i akta stanu cywilnego. Opracowano statystykę za rok 1919.

Na porządku dziennym Zjazdu prócz działu sprawozdawczego znajdowały się następujące sprawy.

1) referat d-ra Zweiga o organizacji i zakresie działalności miejskich organów statystycznych;

2) referat prof. Krzywickiego o spisie ludności;

3) referat d-ra Bornsteina o ruchu naturalnym ludności;

4) referat d-ra Lipińskiego o statystyce finansów miejskich;

5) referat p. Piekalkiewicza o statystyce finansów miejskich.

W rezultacie dyskusji, która się wyłoniła z referatów Zjazd przyjął następujące uchwały:

1) Wezwanie do miast liczących ponad 50 tysięcy mieszkańców o zorganizowanie samodzielnych Wydziałów statystycznych, oraz do miast z ludności ponad 20 tysięcy o tworzenie referatów statystycznych. Przy Wydziałach i referatach niezmiernie pożądane są Komisje statystyczne jako organy doradcze współpracy statystycznej.

2) Wezwanie do głównego Urzędu Statystycznego o wyjednanie w Radzie Ministrów uprawnienia dla miejskich biur statystycznych, zbierania w porozumieniu z Głównym Urzędem Statystycznym faktów statystycznych (to znaczy zobowiązanie ludności lub instytucji do udzielania odpowiednich wiadomości.)

3) Postanowiono zwrócić się do każdego poszczególnego Ministra: 1) spraw wewnętrznych, 2) Skarbu, 3) Sprawiedliwości, 4) Przemysłu i Handlu, 5) Kolei Żelaznych, 6) Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, 7) Poczty i Telegrafu, 8) Zdrowia Publicznego, 9) Robót Publicznych, 10) Opieki Społecznej i Ochrony pracy — o to, aby każdy z wymienionych ministrów okólnikowo polecił swym organom lokalnym udzielenie dat statystycznych przesyłanych do instytucji centralnych również i magistratom miast, w których się te organy lokalne znajdują.

4) Postanowiono zwrócić się do Ministra Zdrowia Publicznego o zarządzenie, by w miastach z ludnością nad 10 tysięcy zgony i ich przyczyny — według nomenklatury przyjętej przez Instytut Statystyki Międzynarodowej — były stwierdzane przez lekarzy.

5) Zjazd wypowiedział się przeciwko ustawie sejmowej ustanawiającej datę spisu ludności na 30 września r. b. i żądał przesunięcia tego terminu do 31 grudnia r. b.; żądał podniesienia norm karnych przeciwko obowiązkowi świadczeń statystycznych.

6) Zjazd żądał od Głównego Urzędu Statystycznego, by miasta mające wydziały statystyczne samodzielnie opracowały materiały ze spisu ludności i by materiały te pozostały przez czas niezbędny do ich wyzyskania w magistratach.

7) Zjazd stwierdził opłakaną stan, w jakim znajduje się statystyka ruchu naturalnego ludności; przyczyną tego upatruje w okolicznościach, że dziś jesteśmy jedynym niemal na świecie krajem, w którym urzędy stanu cywilnego znajdują się w rękach niefachowych, bo w rękach duchowieństwa poszczególnych wyznań. Ustawodawstwo dawnego zaboru rosyjskiego i austriackiego należy upodobnić do ustawy byłej dzielnicy pruskiej, gdzie istnieją, jak i na całym świecie, świeckie urzędy stanu cywilnego, rejestrujące akta stanu cywilnego dla wyznań.

8) W sprawie statystyki finansów miejskich zastanawiano się nad wielkimi trudnościami jej utworzenia. Uchwalono potrzebę wprowadzenia jednolitych okresów budżetowych dla wszystkich miast; ujednostajnienia schematów budżetowych, uchwalono nadto, aby zorganizowanie statystyki porównawczej skarbowości miast powierzyć mającemu powstać Związkowi Statystyków miejskich w porozumieniu z Głównym Urzędem Statystycznym.

Wypowiedziano się nadto zatym, by wszystkie miasta — wzorem Pielnicy podpruskiej — prowadziły u siebie księgę majątków i długów miejskich.

9) Uchwalono założenie związku statystyków miejskich.

10) Uchwalono wydawanie Rocznika Statystycznego Miast.

Dla wykonania swych uchwał Zjazd wyłonił Komisję, która na posiedzeniu swym odbytym w d. 25 maja r. b. ukonstytuowała się, jako biuro Zjazdów statystyków miejskich, oraz jako Komisja organizacyjna Związku statystyków miejskich. W skład Komisji weszli panowie Limanowski z Warszawy, Dyszkiewicz z Lwowa, Zalewski z Poznania, Zbrożyna z Włocławka, Grabowski z Łodzi; naoto w skład Komisji wchodzi z urzędu: przedstawiciel Związku miast oraz referent dla spraw statystyki miejskiej w Głównym Urzędzie Statystycznym dr. Zweig.

Opracowanie projektu Związku statystyków miejskich powierzono doktorowi Zweigowi i panu Zalewskiemu; projekt ma być rozesłany członkom Komisji przed 1-ym lipca,

Rocznik Statystyczny miast ma być finansowany przez Związek miast, a wydawany przez Związek statystyków miejskich.

Dla opracowania schematów poszczególnych działów w roczniku i w dalszej konsekwencji dla wprowadzenia jednolitości w systemie prowa-

dzenia statystyki przez poszczególne miasta biuro Zjazdu podzieliło pracę w sposób następujący:

p. Dyszkiewicz ze Lwowa; Powierzchnia miasta, własność nieruchomości miasta, wybory polityczne i municypalne; skład rad miejskich i magistratów; budowle i budownictwo; pożary, straż ogniowa. mieszkania, meteorologia.

p. dr. Grabowski z Łodzi; stani i ruch ludności;

p. dr. Sikorski (Min. Spraw Wewn. Warszawa) i p. Kozłowski (Związek Miasta Warszawy): finanse; izba skarbową, opłaty stemplowe, patenty, monopole, podatek dochodowy; ruch w sprzedaży nieruchomości;

p. Kreutler — Główny Urząd Statystyczny): szkolnictwo, widowiska; oświata; biblioteka; wydawnictwa; prasa;

p. dr. Janiszewski z Krakowa i p. Sterling z Łodzi: Zdrowotność: szpitale zachorowania. różne instytucje miejskie (pogotowie ratunkowe, przewóz chorych, zakład odświeżający, izba odkażająca, dom izolacyjny) nadto urząd sanitarno obyczajowy; policja, sądy, więzienia.

pp. dr. Zweig z Głównego Urzędu Statystycznego i Zbrożyna z Włocławka gaz, elektryczność, komunikacje (tramwaje, omnibusy, koleje, kolejki; dowóz i wywóz, ruch osobowy i towarowy; poczta, telefony i telegrafy).

p. Limanowski (z Warszawy) ceny zaprowiantowania, piekarnie, rzeźnie, tanie kuchnie, kooperatywy, kasy oszczędności, banki, handel.

p. Krzeczkowski (Wyższa Szkoła Handlowa w Warszawie) i Dr. Lipiński (Główny Urząd Statystyczny) przemysł i kwestja robotnicza (pośrednictwo pracy, kasy chorych, Związki Zawodowe, Opieka Społeczna, zarobki, strejki, lokauty).

Niezależnie od omówionych spraw ogólnych Delegacja Łodzi omawiała z Dyrekcją Głównego Urzędu Statystycznego sprawę powierzenia Magistratowi Łódzkiemu statystyki pracy i przemysłu w Łodzi i otrzymała w tej mierze należyte obietnice.

Ogólne wrażenie wyniesione przez Delegację Łodzi na Zjazd jest następujące:

Statystyka miejska w byłym zaborze rosyjskim bardzo poważnie stawia kroki naprzód; za to w dzielnicy po austriackiej — znajduję się w stanie chwilowego zastoju, a nawet upadku, pomimo, że jej nie brak fachowego kierownictwa; brak jej funduszków, a brak ten pochodzi z nienależytego pojmowania przez Rady Miejskie działalności statystyki municypalnej.

Zjazd wykazał wielką potrzebę ludzi, którzyby mogli stworzyć statystykę miejską w Polsce; Znaczenie jego będzie bardzo poważne zwłaszcza będzie on mocną pobudką dla miast, w których dział statystyczny jest słabo, lub nieodpowiednio postawiony, albo też zgoła nie istnieje — do tworzenia, lub udoskonalania wydziałów i referatów statystycznych.

Ujawniło się na Zjeździe wielkie znaczenie współpracy urzędników statystycznych miejskich z Komisjami statystycznymi ciałami doradczymi z pośród szerszych warstw obywateli miejskich; uwypukliła się doniosłość bibliotek miejskich statystycznych i całej działalności wymiennej oraz całości kształt recepcji statystycznej.

Delegaci m. Łodzi na Zjazd

Łódź, dnia 30. V. 21.

podp. Mieczysław Herz

Dr. Edward Grabowski.

M. KELLES-KRAUZOWA.
Prezes Rady Miejskiej m. Radomia.

Opieka Społeczna w Samorządzie.

Jednym z ważnych zadań, jakie ma przed sobą samorząd, jest otoczenie opieką członków gminy, niezdolnych do pracy. Szczególnie w naszych warunkach, w warunkach, gdy z powijaków dotąd wydostać się nie może jakaś racjonalna ustawa, zabezpieczająca pracownika i jego rodzinę na wypadek kalectwa, starości, czy śmierci, gdy ulice miast naszych pełne są żebraków, gdy kroniki policyjne notują setki samobójstw, lub morderstw z głodu, gdy trupki niemowląt pod progami domów są zwykłym zjawiskiem, gdy najstraszniejsze kalectwa pokazuje się przechodniom celem sklonienia do hojniejszego datku, gdy 10—12 letnie prostytutki nie są rzadkością—samorząd, a w szczególności samorząd w rękach przedstawicieli proletariatu, musi sprawą tą jaknajenergiczniej się zająć.

Dotychczas dobroczynność, filantropja starały się spełniać to zadanie. Trudno bez wstępu wymówić wyraz-filantropja. Zaraz przed oczami, jak w kalejdoskopie przesuwiają się te bale, kiermasze, rauty, perfumowane damy, anielskie spojrzenia, pokaz wdzięków, mniej lub więcej subtelny flirt, fryzjer, krawiec, kosmetyka, jednym słowem ciśnięte tysiące dla zdobycia groszy dla protegowanych biednych. Jak dużo mówi się, a nawet pisze o zwycięskiej licytacji na pocalunek, ofiarowany zakładowi Magdalenek przez dobroczynną panią X.

Możnaby śmiać się nawet z tego, gdyby to nie było tak straszne.

Na szczęście wojna filantropji już wydana; coraz częściej słyszy się o obowiązku pomagania wydziedziczonym. Powstałe za czasów Moraczewskiego Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej, szczególnie w pierwszych miesiącach swego istnienia, poruszyło instynkty społeczne w ludziach i coraz to słyszy się o powstałych na prowincji przy Magistratach Komisjach Opieki Społecznej, które pragnęłyby dać racjonalną opiekę niezdolnym do pracy członkom danej gminy.

Kończą się rauty, kiermasze dobroczynne, nakłada się podatek bezpośredni i zaczyna się praca, postawiona odrazu na zdrowym fundamencie obowiązku społecznego.

Oczywiście, byłaby ideałem opieka zamknięta w instytucjach miejskich, przeznaczonych dla niemowląt, dzieci do lat czternastu, starców kalek i nieuleczalnie chorych, moralnie zaniedbanych i t. p.

Odpowiednio postawione i utrzymane, wyżej wymienione zakłady powinny stać się domami dla bezdomnych, zastępować rodzinę, koić cierpienia, dawać jeżeli nie szczęście, to spokój:

Niewątpliwie i w płacącym podatku na wymienione zakłady i w korzystającym z nich rosłoby poczucie obywatelstwa, braterstwa wzajemnego, a i poziom moralny gminy znacznieby wzrastał.

Pomimo bardzo ciężkich warunków niektóre samorzady rozpoczęły już w tym kierunku pracę i zaczęły powstawać Komisje Opieki Społecznej.

W Radomiu od roku Komisja taka już funkcjonuje. Weszliśmy w ścisły kontakt ze wszystkimi zakładami do niedawna dobroczynnymi i narazie otrzymują one wzamian za prawo kontroli stałe subwencje. Stopniowo miasto przejmuje zakłady całkowicie i dąży, ku temu, by w ciągu lat najbliższych stały się one miejskimi.

Orazu znikł system protekcyjny, każdy członek ma pewność, że przyjętym będzie do odpowiedniego zakładu. Pierwotne uprzedzenie do przytułków znika, obecnie boimy się tylko, że brak sił wykwalifikowanych,

oraz szczupłość dotychczasowych, a niemożebność budowania nowych, lokali może stworzyć trudności, gdyż wszystkie zakłady są przepelnione.

Budżet radomskiej Komisji Opieki Społecznej rośnie: w ostatnim kwartale wydatkuje się prawie 3 miliony, za to zapominamy powoli o kiermaszach i kwiatkach i dumni jesteśmy, że w poczuciu obowiązku, a nie łaski, utrzymujemy swoich biednych.

Oczywiście do ideału daleko: rosnąca z dnia na dzień drożyzna, trudności aprowizacyjne, przepelnienie zakładów, brak ubrań i bielizny nie pozwala zrobić tak, jakby się chciało, lecz niema między nami pesymisty, któryby nie wierzył, że wraz z unormalnieniem warunków życia dział zamkniętej opieki społecznej w Radomiu stanie na wysokości zadania.

Znacznie trudniej rozwiązać sprawę opieki otwartej t. j. pomocy dla chwilowo niezdolnych, lub pozbawionych pracy członków gminy.

Nigdzie chyba filantropja nie uczyniła tyle złego i nie zdemoralizowała, jak w tej dziedzinie. Tu dopiero hula system protekcyjny, ten sławny „list“ z „Dziecka Salonu“ Janusza Korczaka, a w ślad za tym idące morze kłamstw. Można z czystym sumieniem powiedzieć, że z otwartej opieki korzystają przeważnie próżniaki i wydrwigrosze; stwierdziliśmy niejednokrotnie, że zapomogi w pieniądzech, czy w naturze są wydawane służbie domowej, posiadającej litościwych, a nieuczciwych chlebobawców, rodzicom, utrzymywanym przez normalnie zarobkujące dzieci i naodwrot, zawodowym żebrakom zdolnym do pracy, lecz uważającym swój proceder za intratniejszy i przyjemniejszy.

Powszechnie znane są wypadki wzajemnego wypożyczania łachmanów i dzieci oraz, w przewidywaniu wywiadu usuwanie z mieszkań ruchoomości.

Niewielki procent wspomaganej prawdziwej nędzy, odnajduje się przypadkowo, a setki i tysiące nędzarzy, wstydzających się żebrać, umiera z wycieńczenia w nieopalanym mieszkaniu, wybierając raczej śmierć, niż upokarzającą jałmużnę.

Czy ten wstręt do łaski nie osądza najlepiej dotychczasowego systemu dobroczynności? Czy nie płonie wstydem twarz, gdy ci, co bez wahania przyjmują świadczenia amerykańskich komitetów, wzdrgają się przed pomocą od swoich? Jakże gorzką musi więc być ta osławiona dobroczynność!

Do pracy więc przedstawiciele samorządów. Niech przestaną ludzie wstydzić się biedy, spowodowanej wyzyskiem, brakiem, czy niezdolnością do pracy. Niech podzielenie się z potrzebującym nie daje patentu na dobroczyńcę. Niech spełnienie obowiązku społecznego będzie rzeczą zwykłą, uchylenie się zaś od niego zbrodnią, piętnowaną publicznie. Niech tę opiekę ujmą całkowicie w swoje ręce samorządy.

Gdy w ślad za wzniesieniem przywilejów tytułów i herbów, padnie w umysłach łódzkich przywilej kapitału, a szanowanym w Polsce będzie ten co pracą własną buduje życie kraju i swoje osobiste, gdy z pogardą patrzyć będziemy na próżniaka—nędzarza, czy próżniaka—kapitalistę, w tedy obywatel pozbawiony pracy wskutek niezdolności, lub bezrobocia, — korzystać będzie z opieki swoich współbraci w formie bezpośredniej, czy pośredniej za pośrednictwem swej gminy, jak z rzeczy naturalnej i należnej członkowi społeczeństwa dla którego pracował, lub pracować będzie.

Dlatego też dziś działacze samorządowi we wszystkich Radach Miejskich winni zająć się sprawą opieki społecznej, winni dążyć do skupienia tej opieki w rękach samorządów, a w tym celu powoływać do życia przy Magistratach Komisje Opieki Społecznej.

(Trybuna).

Dział sprawozdawczy.

Z obrad Rady Miejskiej.

Protokół

29 (Illsesji) w 2-gim terminie, zgodnie z § 31 D. O. S. M. posiedzenia Rady Miejskiej.

Łódź, dnia 31 maja 1921 r.

Komplet radnych: 71. Komplet członków Magistratu: 11. Obecnych radnych: 42. Obecnych członków Magistratu 8.

Posiedzenie otworzyło o godz. 7 min. 15 wieczór zastępca przewodniczącego Rady Miejskiej, r. L. Kern, w obecności 11 członków Rady M. (liczba ta do końca posiedzenia powiększa się do 50-tu), zaprosiwszy do stołu prezydjalnego rr. sekretarzy: W. Adamskiego, F. Sadoczyńskiego, potem F. Wójciaka, oraz sekretarza Prezydium, p. P. Rundo do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

1. Zawiadomienia radnych: Borysławskiego, Braude, Chwałbińskiego, Fichny, Holenderskiego, Jarbluma, Kaffanke, Kapłana, Kotkowskiego, Koźmińskiego, Klimaszewskiego, Nowosielskiego, Polaka, Pudlarza, Rosenblatt, Waszkiewicz, Włodarskiego, Wojewódzkiego, Zyngerowej i Rzewskiego. usprawiedliwiających nieobecność swą na dzisiejszem posiedzeniu.

2. Wniosek Magistratu № 574 z dnia 20 maja 1921 r. treści następującej:

„Zgodnie z wnioskiem Wydz. Oświaty i Kultury № 178 z dnia 20 kwietnia 1921 r. i w myśl odpowiedniego paragrafu konstytucji z dnia 17. marca 1921 r., — uchwalono znieść od nowego roku szkolnego wpisy w miejskich zakładach naukowych.”

3. Odezwę Zarządu Związku Miast Polskich z dnia 10. maja r. b. do Prezydium Rady Ministrów oraz Ministrów: Spraw Wewn. i Skarbu w sprawie poruczenia dr. J. Konicowi zbadania gospodarki finansowej m. Łodzi.

4. Odezwę Województwa Łódzkiego. Dep. Samorz., z dnia 24. maja 1921 r. w sprawie lustracji gospodarki miejskiej m. Łodzi.

5. Odezwę Województwa Łódzkiego, Dep. Samorz., w sprawie lokali dla sądów pokoju.

6. a) Zapytanie r. Wasilewskiego pod adresem Magistratu, zg. z p. 5 § 14 R. O. R. M., czy prawdziwe są pogłoski o naduży-

ciach, popełnionych przez jednego z wyższych funkcjonariuszy miejskich;

b) oświadczenie w. prez. Stupnickiego w mieniu Magistratu, że istotnie w Wydz. Plantacji Miejskich popełnione zostało sprzeniewierzenie, że winny naduzycia, dyrektor Wydz. Plant. M. uchwała Magistratu z dn. 30. maja r. b. zawieszony został w czynnościach, że wobec tego iż dochodzenie jest w toku, nie sposób narazie ustalić wysokość naduzycia, i że sprawa została skierowana do prokuratora.

Uchwalono:

1. W sprawie wprowadzenia zmian do projektu Ordynacji wyborczej i Statutu miejskiego, przyjętych na Zjeździe przedstawicieli Miast Polskich w Poznaniu:

A. Stojąc na stanowisku, iż samorząd miejski opierać się musi na najszerszych zasadach demokratyzacji i równouprawnienia Rada Miejska m. Łodzi protestuje przeciw projektowi statutu miejskiego, przyjętemu na Zjeździe przedstawicieli miast w Poznaniu w dn. 9 i 10 kwietnia r. b. i żąda wprowadzenia do tego projektu następujących zmian zasadniczych:

1) czynne i bierne prawo wyborcze do Rad Miejskich przysługuje wszystkim mieszkańcom miasta, którzy ukończyli 21 lat i mieszkają w mieście stale od 6 miesięcy;

2) wybory odbywają się na zasadach powszechnego, równego, tajnego, bezpośredniego i proporcjonalnego głosowania — bez różnicy płci;

3) każde miasto, bez względu na obszar i liczbę mieszkańców, stanowi jeden ogólny okręg wyborczy;

4) Rada Miejska wybiera członków Magistratu ze swego grona lub spośród obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, mających prawo wyborcze bierne do Rad Miejskich.

Kadencja wszystkich członków Magistratu kończy się jednocześnie z kadencją Rady Miejskiej.

Członkowie Magistratu wybrani spośród radnych miejskich w razie zrzeczenia się stanowiska w Magistracie, zachowują swój mandat radziecki.

Członkowie Magistratu niemożący być członkami Rady Miejskiej;

5) wszystkie Rady Miejskie obowiązują jeden statut ogólny, wykluczający wszelkie lokalne ustroje;

6) wszyscy członkowie Magistratu otrzymują stałe pobory i korzystają z prawa emerytury, której wysokość będzie obliczana proporcjonalnie do ilości lat pracy w zakresie samorządu miejskiego, na zasadach przepisów emerytalnych dla urzędników komunalnych;

7) członkom Magistratu nie wolno uprawiać żadnej innej pracy zawodowej w celach zarobkowania;

8) w miastach gdzie liczba wice-prezydentów i ławników przekracza jednego — wybory odbywają się na zasadach proporcjonalności;

9) nadzór nad samorządem miejskim pełni Wydział wykonawczy Rady Wojewódzkiej, wybranej na zasadach pięcioprymiotnikowego głosowania;

10) ostateczną władzą nadzorczą samorządu miejskiego stanowi specjalny sąd kolegialny, złożony z delegatów Rad Wojewódzkich.

Rada Miejska m. Łodzi postanawia przesłać wniosek powyższy do wszystkich Rad Miejskich Rzeczypospolitej Polskiej z apelem:

a) do podjęcia wspólnej energicznej akcji przeciw zakusom reakcji i biurokratyzmu, uniemożliwiającej rozwój samorządu przez wprowadzenie do statutu miejskiego przepisów, ograniczających prawa tego samorządu;

b) do przyjęcia uchwał, domagających się opracowania statutu miejskiego, według zasad demokratycznych, ustalonych przez Radę Miejską m. Łodzi,

c) do nadesłania Radzie Miejskiej Łódzkiej uchwał, powziętych w tej mierze, jakoteż przesłania w terminie jaknajkrótszym odpisów takich Zarządowi Związku Miast Polskich dla nadania sprawie właściwego biegu.

B. Przegłosowanie p. 4-go właściwego wniosku, zgłoszonego w sprawie powyższej przez frakcję P.P.S. wobec oświadczenia się równej ilości głosów za i przeciw, odroczyć do jutrzejszego posiedzenia Rady Miejskiej.

II. W sprawie narzutów czynionych ławnikowi Kaffanke:

przyjąć do wiadomości orzeczenie Komisji specjalnej treści następującej:

„Komisja stwierdza, że komisjoner Rakowski skierował zakupione w Wiedniu towary, jak ubranka, łóżka, parasole, jedwab pod adresem Magistratu m. Łodzi, nie porozumiewszy się uprzednio z Wydz. Zaprowjantowania

Po złożeniu przez Rakowskiego w dniu 13 kwietnia 1920 r. zobowiązania, że wszelkie transporty, sprowadzane przezeń pod adresem Magistratu, zaofiaruje w pierwszej linii Wydz. Zaprowjantowania, i tylko po odrzuceniu przez tenże Wydział oferty, towar sprzeda innym instytucjom czy też kupcom, Wydz. Zaprowjantowania scedował fakturę, brzmiącą na imię Magistratu, na rzecz Rakowskiego.

Z przeprowadzonych dochodzeń Komisja doszła do przekonania, że zamówienie i sprowadzenie 1 skrzyni jedwabiu przez Rakowskiego odbyło się bez wiedzy i zgody ławnika Kaffanke.

Podzielając w zupełności stanowisko Magistratu, że sprowadzanie przez miasto z zagranicy towarów luksusowych w postaci jedwabiu i t. d. obniżało naszą walutę, Komisja jednakowoż stwierdzić musi, że dana transakcja datuje się od października 1919 r., w czasie kiedy sprawa dewaluacji marki naszej nie była jeszcze aktualną i że wogóle w tym czasie nie istniał jeszcze zakaz przywozu artykułów luksusowych.

Opierając się na powyższem oraz wyliczając w zupełności istnienie złej woli z strony ławnika Kaffanke, Komisja stwierdza jednak, że ławnik Kaffanke w danym wypadku nie przestrzegał w dostatecznej mierze ostrożności, wymaganej przy zawieraniu transakcji handlowych.“

III. W sprawie utworzenia w Łodzi Kuratorjum Naukowego:

A. Następujący wniosek r. Kerna i tow.

Zważywszy, że

1) już w maju r. ub. przez Sejm została uchwalona Tymczasowa Ustawa o organizacji władz szkolnych, a do tej chwili nie jest wykonaną przez M. W. i O. P.

2) że brak w Łodzi władz nadzorczych szkolnych instancji drugiej odbija się nader ujemnie na szkolnictwie łódzkim, które tak co do ilości szkół średnich państwowych ogólno-kształcących, jak i zwłaszcza zawodowych, jest wybitnie pokrzywdzone,

3) że wogóle normalny rozwój szkolnictwa, zwłaszcza średniego i zawodowego, jest powstrzymywany przez brak na miejscu bezpośrednio nadzorujących władz, mimo że w m. Łodzi szkół średnich ogólnokształcących jest 38,

Rada Miejska wzywa Magistrat. by ten przedsięwziął natychmiast wszelkie kroki w M. W. i O. P. w celu jaknajszybszego zorganizowania Okręgu Szkolnego z kuratorem na czele w Łodzi stworzył na miejscu wszelkie warunki dla pomieszczenia urzędów tej instytucji, jak i jej urzędników.

Jednocześnie Rada Miejska wzywa Prezydium swoje, aby w tej sprawie skomunikowało się z wzytatorami szkół średnich w Łodzi, wyrażając opinię R. M. i zwróciło się do posłów łódzkich, aby ci zwrócili się do p. Ministra W. i O. P.—j przedstawiając mu w tej mierze dezyderaty przedstawicielstwa miasta.

B. Następujący wniosek członek R. M. dr. Kopcińskiego wzgl. Wydz. Oświaty i Kultury.

Przyjmując do wiadomości wniosek r. Kerna, złożony Radzie Miejskiej, Rada Miejska wyraża przekonanie, że decentralizacja władz szkolnych, a w związku z tem zorganizowanie okręgów szkolnych jest ze wszech miar dla rozwoju szkolnictwa wskazaną.

Zważywszy jednak, że tymczasowe ustawy o ustroju szkolnictwa nie dają możliwości siłom społecznym wydobyć z siebie tej energii, na jaką społeczeństwo polskie zdobyć się może,

nie uwzględniają nauczyciela—jako czynnika przedewszystkiem powołanego do tworzenia szkoły polskiej:

że rola samorządów organizacji szkolnictwa przez tymczasowe ustawy nie jest zupełnie uwzględniona.

Rada Miejska m. Łodzi uważa, że pierwszą rzeczą, do której należy dążyć, jest uchwalenie ustawy o ustroju szkolnictwa, uwzględniającej powyższe cenniki. Ważnym stąpem w tym względzie będzie ukonstytuowanie się Naczelnej Rady Wychowania Narodowego, opartej na czynniku wyborczym.

Dlatego Rada Miejska wzywa swych przedstawicieli w Zarządzie Związku Miast do spowodowania jaknajszybszego ukonstytuowania się Komisji Oświatowej Związku Miast, zgodnie z uchwałą ostatniego Zjazdu Komisja ta winna zająć się przedewszystkiem domaganiem się u czynników miarodajnych utworzenia Naczelnej Rady Wychowania Narodowego oraz przedłożenia Sejmowi i uchwalenia Ustawy o ustroju szkolnictwa z należytem uwzględnieniem roli samorządów miejskich wzgl. wejskich.

Przewodnictwo obejmuje r. Rapalski.

IV. W sprawie Żeńskiego Gimnazjum Państwowego w Łodzi:

Następujący wniosek r. Kerna i tow.:

Zważywszy,

że gmach przy ul. Pomorskiej № 16 już w roku ubiegłym, bo w czerwcu, oddany został przez Radę Miejską do dyspozycji M. W. R. i O. P. w celu uruchomienia państwowego gimnazjum żeńskiego,

że już w grudniu gmach ten opróżniony przez władze wojskowe, dotąd nie jest użytkowany, w tedy

kiedy młodzież zmuszoną jest do odbywania lekcji w lokalu prywatnej szkoły i to w godzinach popołudniowych, co na dłuższy okres czasu jest wprost niedopomyśleni.

Rada Miejska upoważnia Magistrat do natychmiastowego przystąpienia do robót około restauracji gmachu, pokrywając narazie koszta z sum miejskich, z tym jednak warunkiem, że M. W. R. i O. P. uprzednie zapewni Zarząd Miasta, że poweźmie wszelkie kroki w Min. Robót Publ. i Min. Skarbu, aby sumy w tym celu przez miasto wyasygnowane zostały mu zwrócone.

Przewodnictwo obejmuje r. Kern.

V. W sprawie statutu o poborze opłat na rzecz Kasy Miejskiej w Łodzi od spirytusu i wódek monopolowych oraz wyrobów wódczanych.

1) rozesłanie projektu statutu uznać za pierwsze czytanie.

2) Rada Miejska, przychyłając się do wniosku Magistratu № 527 z dn. 13 maja 1921 r. zatwierdza w 2-tem i 3-tem czytaniu.

S T A T U T

o poborze opłat na rzecz kasy miejskiej w Łodzi od spirytusu i wódek monopolowych, oraz wyrobów wódczanych.

Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej z dnia 31 maja 1921 r. wydaje się na zasadzie art. 1 lit. F. i art. 3 dekretu w przedmiocie skarbowości gmin miejskich z dnia 7 lutego 1919 (Dz. Pr. № 14 1919 poz. 150) następujący statut o poborze opłat na rzecz kasy miejskiej w Łodzi od spirytusu i wódek monopolowych, oraz wyrobów wódczanych.

§ 1.

Osoby, instytucje i przedsiębiorstwa, sprawujące do miasta Łodzi spirytus i wódki monopolowe, jak również wszelkiego rodzaju wyroby wódczane z innych miejscowości, obowiązane są do uiszczenia opłat na rzecz kasy miejskiej w Łodzi w wysokości 100. — mk. od jednego litra 100° alkoholu.

§ 2.

Pobór opłat miejskich odbywa się na podstawie świadectw przywozowych, wystawionych przez wytwórnie, składy hurtowe i handlu, oraz na podstawie wszelkich innych dokumentów, wystawionych przez wszelkiego rodzaju zakłady, uskuteczniające dostawę trunków do Łodzi.

§ 3.

Do uiszczenia opłat miejskich obowiązane są:

a) monopolowe sklepy spirytusowe od ilości sprowadzonych przez nie spirytusu i wódki monopolowej.

b) likiernie i t. p. przedsiębiorstwa, wytwarzające wszelkiego rodzaju wyroby wódczane w Łodzi — od ilości sprowadzonego z poza obrębu m. Łodzi alkoholu na podstawie świadectw przywozowych, sprawdzonych w Urzędzie Skarbowym Akcyz i Monopolów Państwowych w Łodzi,

c) hurtownie oraz handle win i wódek — od ilości sprowadzonych przez nie na podstawie świadectw przywozowych wszelkiego rodzaju napoi alkoholowych,

d) restauracje i poszczególne osoby prywatne, o ile sprowadzają napoje alkoholowe wprost z rozlewni lub miejsc sprzedażnych, położonych poza obrębem m. Łodzi — na podstawie świadectw względnie rachunków, stwierdzonych przez Urząd Skarbowy Akcyz i Monopolów Państwowych w Łodzi.

§ 4.

Wprowadzający do miasta napoje alkoholowe, podlegające na zasadzie niniejszego statutu opłatom miejskim, obowiązany jest zawiadomić Magistrat w ciągu trzech dni od daty przybycia transportu napojów i jednocześnie złożyć Magistratowi wszelkie wymagane dokumenty oraz udzielić informacji potrzebnych do wymiaru wysokości opłat.

§ 5.

Oplaty uiszczą się w Kasie Miejskiej przy odpowiednim nakazie płatniczym.

Opłata nieuiszczona w ciągu tygodnia od dnia doręczenia nakazu płatniczego będzie wyegzekwowana z doliczeniem kary 10% za każdy miesiąc zwłoki oraz kosztów sekwestracyjnych.

§ 6.

Magistrat ma prawo zarządzania kontroli przez funkcjonariuszy swoich, czy od wszystkich sprowadzanych napojów alkoholowych

uiszczona została właściwa i całkowita opłata miejska.

§ 7.

Urząd Skarbowy Akcyz i Monopolów Państwowych w Łodzi, który prowadzi ewidencję całkowitego przywozu alkoholu do Łodzi, udzielać będzie Magistratowi m. Łodzi miesięcznych wykazów nie później, jak 15 każdego następnego miesiąca o sprowadzonej ilości spirytusu, wódek i wszelkiego rodzaju wyrobów wódczanych z wyszczególnieniem osób i firm, które napoje te sprawdziły.

§ 8.

Winni utajenia opłat, lub też osoby, uchylające się od uiszczenia tychże, będą pociągnięte do odpowiedzialności sądowej według art. 138 kodeksu karnego.

§ 9.

Przepisy wykonawcze do niniejszego statutu wyda Magistrat po porozumieniu się z Urzędem Skarbowym Opłat i Monopolów Państwowych w Łodzi.

§ 10.

Statut niniejszy nabiera mocy obowiązującej po upływie 3-ch dni od dnia ogłoszenia w drodze urzędowej przez Magistrat m. Łodzi.

VI. W sprawie statutu o podatku szkolnym w Łodzi:

1) rozesłanie projektu statutu uznać za pierwsze czytanie,

2) Rada Miejska, przychyłając się do wniosku Magistratu № 529 z dnia 13 maja 1921 r. zatwierdza w 2-iej i 3-iej czytaniu

STATUT

o podatku szkolnym w Łodzi.

§ 1.

Podatek szkolny ma na celu osiągnięcie funduszków na pokrycie wydatków kasy miejskiej w Łodzi na szkoły powszechne, średnie, zawodowe, kursy dla dorosłych i wogóle wydatków, związanych z podniesieniem oświaty przez zakładanie i utrzymanie szkół i dawanie pomocy materialnej uczącym się.

§ 2.

Podatek szkolny w Łodzi opłacają:

a) osoby fizyczne powyżej 18 lat, zamieszkałe w tem mieście lub przebywające w niem przynajmniej trzy miesiące,

b) osoby fizyczne bez względu na wiek, w mieście zamieszkałe lub niezamieszkałe, posiadające w niem przedsiębiorstwa przemysłowe, handlowe lub inne własne źródła dochodu,

c) osoby prawne i spadki wakujące (nieobjęte), ciągnące dochody ze źródeł, położonych w Łodzi.

§ 3.

Od płacenia podatku są zwolnione:

a) osoby, posiadające wyłącznie dochód z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, względnie uposażenie służbowo z funduszków państwowych, o ile ten dochód nie przewyższa mk. 30.000.— kwartalnie,

b) osoby, którym na podstawie prawa międzynarodowego lub na podstawie układów między państwowych przysługuje uwolnienie od osobistych podatków państwowych,

c) przedsiębiorstwa, będące pod bezpośrednim zarządem władz państwowych lub komunalnych.

§ 4.

Dla ustalenia obowiązku podatkowego i wysokości stawki podatkowej miarodajne są stosunki w dniu 1 stycznia roku podatkowego. W razie śmierci płatnika, wyprowadzenia się z miasta, utraty lub zmniejszenia się dochodów z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę poniżej wysokości, uzasadniającej obowiązek podatkowy, gaśnie obowiązek podatkowy z końcem tego miesiąca, w którym wydarzenie to zaszło.

Uwaga: Dla pierwszego wymiaru podatku na rok 1921 miarodajne są pod względem określenia klasy podatkowej stosunki w dniu 1 lipca 1921 r.

§ 5.

Płatnicy podatku dzielą się na klasy i opłacają rocznie podatek w następującej wysokości:

Klasa I. Przedsiębiorstwa przemysłowe, zatrudniające powyżej 1000 pracowników po mk. 200.—, 500 do 1000 pracowników po mk. 160.—, od 200 do 500 pracowników — po mk. 120.—, od 50 do 200 pracowników — po mk. 90.—, poniżej 50 pracowników — po mk. 60.— od każdego pracownika, pobierającego zapłatę w danem przedsiębiorstwie. Właściciel przedsiębiorstwa opłaca za siebie mk. 360.—.

Klasa II. a) Banki, domy handlowe, komisowe i ekspedycyjne, hurtowi składnicy towarów sukiennych, kupcy, wykupujący patenty I kategorii — mk. 7.200.—,

b) kupcy, kupujący patenty II kategorii. hotele i restauracje I i II kategorii—mk. 3.600.—.

c) kupcy i restauracje III kategorii — mk. 720.—.

d) inni handlujący — mk. 480.—.

Klasa III. Właściciele nieruchomości opłacają podatek szkolny za rok 1921 w podwójnej wysokości miejskiego podatku szacunkowego za rok 1920, nie mniej jednak, jak 360.— mk., a gdy posiadają $\frac{1}{2}$ morgi — nie mniej, jak mk. 480.—.

Klasa IV. Osoby, należące do wolnych zawodów: adwokaci, lekarze i t. p.—mk. 3.600.—.

Klasa V. Wszystkie inne osoby — mk. 360.—.

§ 6.

W wypadkach możliwości zastosowania do płatników stawek różnych klas, oblicza się stawki maksymalne.

§ 7.

Do spraw wymiaru podatku szkolnego powołuje się:

a) Główną Komisję Podatkową, składającą się z 6-iu osób, które wybiera Magistrat z pośród kandydatów, przedstawionych przez organizacje społeczne i które zatwierdza następnie Rada Miejska, oraz 2-ch członków Rady Miejskiej i z 2-ch członków Magistratu,

b) dzielnicowe Komisje Podatkowe, składające się z 8-iu osób, wybieranych w tym samym trybie z pośród kandydatów, proponowanych przez organizacje społeczne.

§ 8.

Celem ułożenia listy podatku szkolnego, Oddział Podatkowy Magistratu zbiera materiały potrzebny do ustalenia danych, uzasadniających opodatkowanie. Magistrat wzgl. Oddział Podatkowy ma prawo żądania od płatnika przedstawienia wiarogodnych dowodów, stwierdzających jego stan zarobkowy i dane co do ilości pracowników, zatrudnionych w jego zakładzie.

§ 9.

Jeżeli płatnik na żądanie nie przedstawi danych, potrzebnych do opodatkowania lub przedstawia dane niewiarogodne lub fałszywe, Komisja Podatkowa określa wysokość podatku na podstawie własnych wiadomości.

§ 10.

Po ułożeniu listy podatku szkolnego, Magistrat rozsyła nakazy płatnicze do poszczególnych płatników, którym służy prawo reklamacji do Magistratu w przeciągu dwóch tygodni od

daty wręczenia nakazu płatniczego. Reklamacja winna być szczegółowo uzasadniona i poparta dowodami cyfrowymi. Reklamacja nie zwalnia od zapłaty podatku w terminie

§ 11.

Reklamacje rozpatrywane i rozstrzygane zostają przez Główną Komisję Podatkową. O zapadłym na skutek reklamacji orzeczeniu Magistrat zawiadamia płatnika, który następnie w przeciągu dwóch tygodni od daty doręczenia zawiadomienia, ma prawo złożenia w Magistracie odwołania do Województwa.

§ 12.

Podatek szkolny wnosi się do kasy miejskiej w ratach kwartalnych z dołu w terminach, wskazanych przez Magistrat. Raty nieuiszczone w terminach, uważa się za zaległości podatkowe i będą ściągane zwykłą drogą egzekucyjną.

§ 13.

W szczególnych wypadkach niezdolności płatniczej, Magistrat ma prawo według swego uznania zapłatę podatku odroczyć, rozłożyć na raty, lub przedstawić Komisji Podatkowej do umorzenia.

§ 14.

Wszelkie wątpliwości, któreby się naszczyły przy zastosowaniu niniejszego statutu, rozstrzyga Magistrat łącznie z Komisją Podatkową. To samo się tyczy określenia podatku szkolnego dla przedsiębiorstw lub osób nieobjętych wyraźnie art. 5 niniejszego statutu.

§ 15.

Ściąganie podatku z pracowników, zajętych w przedsiębiorstwach odbyć się ma drogą potrącenia przez zarząd przedsiębiorstwa z pensji pracownika i wnoszenia w oznaczonych terminach do kasy miejskiej według wykazów.

§ 16.

Podatek szkolny, należący się od przedsiębiorstw, nie może być przełożony na pracowników. Umowy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem, są nieważne.

§ 17.

Delegatom Komisji Podatkowej służy prawo kontroli zdolności płatniczej kontrybuentów i kontroli list pracowników fabryk i zakładów.

§ 18.

W razie podrożenia artykułów pierwszej potrzeby i robocizny powyżej 50% od cen 1

stycznia ewentl. 1 lipca r. b., Radzie Miejskiej przysługuje prawo podwyższenia stawek podatkowych, zawiadamiając o tem władze nadzorcze z uwzględnieniem odpowiednim z punktu A art. 3.

§ 19.

Statut niniejszy po zatwierdzeniu go przez władze nadzorcze wchodzi w życie z dniem opublikowania go przez Magistrat w drodze urzędowej.

VII. W sprawie statutu o podatku na rzecz m. Łodzi za wynajem mieszkań w hotelach, pensjonatach, pokojach umeblowanych, noclegowych i gospodach dla przyjezdnych:

- 1) rozesłanie projektu statutu uznać za pierwsze czytanie,
- 2) Rada Miejska, w związku z wnioskiem Magistratu № 528 z dnia 13 maja 1921 r., postanawia:
 - a) skteślić § 7 projektu,
 - b) zatwierdzić w 2-iem i 3-iem czytaniu

STATUT

podatku na rzecz m. Łodzi za wynajem mieszkań w hotelach, pensjonatach, pokojach umeblowanych, noclegowych i gospodach dla przyjezdnych.

§ 1.

Osoby, zamieszkujące w hotelach, pensjonatach, pokojach umeblowanych, pokojach noclegowych i gospodach dla przyjezdnych, obowiązane są opłacać podatek na rzecz miasta Łodzi.

Wolne są od podatku te domy noclegowe i gospody, utrzymywane przez instytucje społeczne, które uzyskają zwolnienie od Magistratu m. Łodzi.

§ 2.

Podatek oblicza się w wysokości 25 proc. od sumy należności za wynajem mieszkania wraz z meblami, usługą, pościelą, oświetleniem i opałem.

§ 3.

Od podatku są zwolnieni:

- a) wojskowi i posłowie Sejmowi,
- b) urzędnicy państwowi i komunalni, stale urzędnicy w Łodzi lub delegowani czasowo przez władze w interesach służbowych;
- c) młodzież, uczęszczająca do zakładów naukowych w Łodzi;

d) osoby, którym przysługuje zwolnienie od danin i opłat publicznych na podstawie prawa narodów lub na zasadzie specjalnych umów państwowych.

Osoby zainteresowane w uwolnieniu ich od podatku za wynajem mieszkania w wymienionych w § 1 lokalach, za wyjątkiem posłów sejmowych i osób, wymienionych w p. d niniejszego paragrafu, obowiązane w ciągu 2-ech dni od chwili zajęcia mieszkania, przedstawić osobie, wypuszczającej w najem lokal, odpowiednie poświadczenie Oddziału Podatkowego Magistratu, w przeciwnym razie tracą prawo do ulgi.

§ 4.

Za wpływ podatku odpowiada osoba, wypuszczająca lokal w najem, która winna zainkasować go w całkowitej należnej wysokości przy poborze komornego.

§ 5.

Policja państwowa i administratorzy domów oraz osoby, wypuszczające w najem, albo ich zastępcy obowiązani są do udzielenia Magistratowi niezbędnych informacji.

§ 6.

Osoby, odpowiedzialne za pobór podatku, winny wpływ podatku za każdy skończony miesiąc wnieść przed 10-ym następnego miesiąca przy odpowiednim wykazie do kasy miejskiej, poczem za każdy miesiąc opóźnienia pobierana będzie dopłata za zwłokę w wysokości 5 proc. należnego miastu podatku.

Druki odnośnych wykazów i kwitarjuszy dostarczy Magistrat

§ 7.

Celem kontroli przysługuje Magistratowi prawo żądania przedstawienia sobie ksiąg meldunkowych lub rachunkowych oraz wszelkich innych dowodów, jak również delegowania urzędnika na miejsce dla wywiadu i zebrania ścisłych danych. Oprócz tego Magistratowi przysługuje prawo ustalenia schematów ksiąg rachunkowych i wymagania stosowania się do nich tam, gdzie rachunkowość nie jest prowadzona, lub też gdzie z innych względów uzna to za potrzebne.

§ 8.

Uchylenie się od podatku, świadome podawanie fałszywych danych i ukrywanie całości lub części podatku, pociągnie za sobą odpowiedzialność stosownie do art. 138 kodeksu karnego.

§ 9.

Przepisy wykonawcze do tego statutu wyda Magistrat.

§ 10.

Statut niniejszy staje się obowiązującym po upływie 7-miu dni od daty ogłoszenia go w drodze urzędowej.

VIII. W sprawie wypłacenia Związkowi Mjast Polskich składki członkowskiej za rrok 1921:

Następujący wniosek r. Jaranowskiego:

Uzależnić wyasygnowanie składki od przedstawienia sprawozdania z działalności Zarządu Związku Miast za okres ubiegły przez członków Zarządu, delegatów m. Łodzi.

IX. W sprawie Tymczasowych przepisów, dotyczących udzielania bezpłatnej pomocy lekarskiej pracownikom Zarządu Miejskiego:

1) Rozesłanie projektu uznać za pierwsze czytanie,

2) Rada Miejska, w związku z wnioskiem Magistratu № 498 z dn. 7 maja 1921 r., postanawia; zatwierdzić w 2-iem czytaniu § 1 w brzmieniu następującem:

Do korzystania z bezpłatnej pomocy lekarskiej i szpitalnej na niżej wyszczególnionych zasadach uprawnień są:

1) pracownicy Zarządu Miejskiego wszystkich kategorii (etatowi, nieetatowi, dzienni i robotnicy) jako też nauczyciele miejskich szkół powszechnych,

2) najbliżsi niezarobkujące członkowie ich rodzin, a mianowicie: a) żona ew. mąż i dzieci, o ile te osoby znajdują się na całkowitem utrzymaniu pracownika i tworzą wspólne z nim jedno ognisko domowe, b) rodzice, jeżeli znajdują się na całkowitem utrzymaniu pracownika.

Udzielanie bezpłatnej pomocy lekarskiej rodzeństwu pracownika zależy każdorazowo od decyzji Prezydum Magistratu, po uprzedniem zbadaniu przez Wydział Opieki Społecznej stanu materialnego.

Z powodu spóźnionej pory przewodniczący o godz. 12-iej w nocy zamyka posiedzenie.

Przewodniczący: (—) L. Kern.
Prowadzący protokół: (—) P. Rundo.

Sprawozdanie z działalności Urzędu Stanu Cywilnego za miesiąc Kwiecień 1921 r.

Działalność Urzędu Stanu Cywilnego, za m. kwiecień r. b. przedstawia się jak następuje:

Tablica zameldowanych urodzeń.

Term.	do 8 dn.		do roku		do 5 l.		do 10 l.		do 15 l.		do 20 l.		do 25 l.	
	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.
Płeć														
Baptystów	1			1										
Żydów	24	9	90	87	24	23	25	20	15	8	9	4	—	1

Ogółem:

Baptystów 2

Żydów 339

Uwaga: na ogólną liczbę dzieci zarejestrowanych w terminie 8-miodniowym było 13 dzieci martwourodzonych, w tym 4 — płci żeńskiej.

W miesiącu sprawozdawczym zarejestrowano: 156 zgonów żydów i 2 — baptystów, w tem 21 zgonów dzieci w wieku do 1 roku, oraz 100 ślubów, w tem 1 — baptysty, przy czem załączono zawiązki małżeńskie zawarte według rytuału żydowskiego, przed kilku lub kilkunastu laty. (p. tabl. II).

Tablica zgłoszonych ślubów:

na 2 dz.	poroku	po 5 l.	po 10 l.	po 15 l.	po 20 l.	po 25 l.
2	79	11	4	2	—	1

Uprawniono 24 dzieci, przez wniesienie ich do akt. małżeństwa, wskutek czego zabezpieczono im majątek i prawo dzieci ślubnych.

W myśl art. 54 Kod. Cyw. sporządzono 38 aktów znania. Poświad-

czono 123 zapowiedzi ślubu. Wydano z archiwum wyciągów:

pełnych	238
skrótów	874
do celów szkolnych	17
razem	1149

Na mocy wyroków sądowych sprostowano 1 akt urodzenia, o czym zgodnie z § 85 Kod. Cyw. uczyniono adnotację na odnośnym akcie, a odpis posłano do archiwum hipotecznego, celem wciągnięcia go do duplikatu.

Przesłano do 196 Miejskich i wiejskich gmin politycznych wykazy z zaimmatrykulowanych urodzeń i zgonów za 1-szy kwartał r. b. celem poczynienia odpowiednich wzmianek w ks. st. ludn. Wypełniono 2 kwestjonariusze sądowe, oraz załatwiono korespondencję z gminami politycznymi i władzami w 311 sprawach.

Sporządzono i przesłano tygodniowe wykazy statystyczne, ilustrujące rejestrację akt. st. cyw. do tutejszego Urzędu Statystycznego, oraz kartki indywidualne do Głównego Urzędu Statystycznego.

Kasa w miesiącu sprawozdawczym wykazuje wpływów:

Mk. 117,905.—

przyczem po wylegitymowaniu się o pobieraniu zapomóg z miejskich instytucji Opieki Społecznej, zwolniono z opłat 23 osoby.

Opracowano obszernie umotywowany memoriał do M-stwa W. R. i O. P. w sprawie skodyfikowania jednolitego prawa o aktach Stanu cywilnego dla ziem polskich, w których dotychczas obowiązuje pięć różnych systemów prawnych: kodeks Napoleona, prawo rosyjskie, kodeks niemiecki, kodeks austriacki i węgierski (Spisz i Orawa).

Przewodniczący Wydziału
Prezydent **Rzewski.**

Sprawozdanie Komisji Powszechnego Nauczania za III kwartał roku budżetowego 1920/21.

W okresie sprawozdawczym Komisja Powszechnego Nauczania w całym swoim składzie odbyła 4 po-

siedzenia: pozatem Wydział Wykonawczy odbył posiedzeń 19.

Nieukończona we wrześniu regulacja dzieci i kompletowanie oddziałów w szkołach powszechnych miejskich trwały jeszcze w październiku i listopadzie, wymagając znacznych ze strony Komisji Powszechnego Nauczania wysiłków. Brak lokali, spotęgowany zwłaszcza przez zajęcie na początku roku szkolnego wielu szkół na potrzeby władz wojskowych, spowodował że ruch dziatwy był wyjątkowo ciężki. Opróżnianie zarekwirowanych lokali szkolnych postępowało bardzo powoli, wobec czego przeciągnął się również dodatkowy zapis dziatwy. Dopiero początek grudnia, kiedy nastąpiło na wniosek komisji otwarcie kilku nowych oddziałów przeważnie tylko w dzielnicy Starmiejskiej i na Bałutach przyniosło pewna uspokojenie.

Jednocześnie i równorzędnie z tem Komisja rozpoczęła stosowanie środków przymusowych za niedopełnienie obowiązku szkolnego od samego początku roku. Komisja działa w tej mierze w tem niezmiennem przekonaniu, że przy istnieniu przymusu szkolnego jedynie domaganie się ścisłego wypełnienia obowiązków szkolnych zapewnić może szkole względnie normalne warunki pracy. Przeświadczenie, że zasadniczy warunek — zapewnienie każdemu dziecku miejsca w szkole — został całkowicie dopełniony, dało Komisji zupełną swobodę ruchów. Toteż Komitety Dzielnicowe już w październiku przystąpiły do pracy, rozpoczynając szereg posiedzeń w celu rozpatrzenia spraw o niedopełnienie obowiązku szkolnego. Poniższe dane przedstawiają wynik prac Komitetów Dzielnicowych w okresie sprawozdawczym.

Za niedopełnienie obowiązku szkolnego w miesiącu wrześniu wytoczono rodzicom dzieci szkolnych ogółem 247 spraw. Po rozpatrzeniu wniosków Komitetów Dzielnicowych Wydział Wykonawczy

skazał na grzywny od 5 do 100 marek w 109 wypadkach

skazał na areszt od 1 do 3 dni w 25 wypadkach

zwolnił pozwanych od odpowiedzialności w 89 wypadkach

wstrzymał postępowanie z różnych powodów w 8 wypadkach,

odłożył rozpatrywanie spraw w 16 wypadkach

Suma nałożonych grzywien wynosiła 3660 marek.

Za miesiąc **październik** wytoczono 510 spraw. Po rozpatrzeniu wniosków Komitetów Dzielnicowych Wydział wykonawczy

skazał na grzywny od 10 do 40 marek w 196 wypadkach

skazał na areszt od 1 do 3 dni w 50 wypadkach

zwolnił pozwanych od odpowiedzialności w 233 wypadkach

wstrzymał postępowanie bądź odłożył rozpatrywanie spraw w 31 wypadkach

Suma nałożonych grzywien wynosiła 6985 marek.

Za miesiąc **listopad** wytoczono ogółem 411 spraw. Po rozpatrzeniu wniosków Komitetów Dzielnicowych Wydział Wykonawczy

skazał na grzywny od 10 do 50 marek w 158 wypadkach

skazał na areszt od 1 do 5 dni w 105 wypadkach

zwolnił pozwanych od odpowiedzialności w 127 wypadkach

wstrzymał postępowanie bądź odłożył rozpatrywanie spraw w 26 wypadkach.

Suma nałożonych grzywien wynosiła 4950 marek.

Z zestawienia przytoczonych danych uwidoczni się, że z miesiąca na miesiąc wzrasta liczba wymierzonych aresztów. Podczas gdy we wrześniu wydano 25 orzeczeń, skazujących na areszt, w październiku było ich 50, a w listopadzie już 105. Tłomaczy się to spadkiem wartości pieniądza, skutkiem czego najwyższa, przewidziana w dekreście „o obowiązku szkolnym” grzywna, w wysoko-

ści 100 marek straciła wszelkie znaczenie.

Przy tem wszyskciem, jednak, Komisja w wypadkach koniecznej i istotnej potrzeby nie czyniła nadzwyczajnych trudności w zwalnianiu dzieci od obowiązku szkolnego, jeżeli przytoczone przez petentów motywy zasługiwały na uwzględnienie i jeżeli dziecko ukończyło już wiek szkolny. Komisja uznawała za słuszniejsze przychylić się do uzasadnionej prośby petenta, miast stosować co miesiąc środki przymusowe. Atoli w grudniu Komisja powzięła uchwałę, aby od 1 stycznia podań takich nie uwzględniać. Do powzięcia tego postanowienia przyczyniły się dwie okoliczności. Przedewszystkiem, na podstawie danych statystycznych stwierdzono, że w bieżącym roku w szkołach powszechnych jest 5495 dzieci poza wiekiem szkolnym i to przeważnie w klasach wyższych. Na 346 dzieci na VII stopniu nauczania jest tylko 48 w wieku właściwym, a 298 w wieku pozaszkolnym. Zatem zbyt podobne zwalnianie starszych dzieci od obowiązku szkolnego mogłoby zniszczyć tegoż szkolnego absolwcentę ze szkół powszechnych. Poza tem owoce czteromiesięcznej pracy szkoły nad dzieckiem, przepadłyby całkowie, gdyby w środku roku zwalniać dzieci od obowiązku dalszego uczęszczania na naukę Mocy prawnej dla tego postanowienia Komisji 22 artykuł dekrety „O obowiązku szkolnym”.

Oczywiście w pewnych nadzwyczajnych wypadkach nie można uniknąć konieczności zwalniania dziecka ze szkoły, atoli zwolnienia takie Komisja opatrzyła szeregiem warunków pośród których najmniejszym jest sprawdzenie okoliczności domowych rodziców dzieci.

I w tych wszakże wypadkach, kiedy niezapreczenie stwierdzonem jest ostateczne ubóstwo rodziców, przychylną decyzję komisja wtedy tylko wydaje, jeżeli sama swemi środkami nie może przyjść z tak wydatną pomocą aby nie usunąć przeszkodę w uczęszczaniu dziecka na naukę. Magistrat,

bowiem, dał do rozporządzenia Komisji 150.000 marek przeznaczając je na niesienie pomocy najbiedniejszej dziatwie szkolnej. Za ten fundusz zakupiono 462 pary trepów oraz nabyto materiałów, z których wyprodukowano 327 ubranek i sukienek oraz 188 koszul. Pozatem Polsko-Amerykański Komitet Pomocy Dzieciom oddał do dyspozycji Komisji 1500 palt i tyleż par skórzanego obuwia wraz z pończochami. Rozdawnictwo odbywa się według ustalonej przez Wydział Wykonawczy Komisji Powszechnego Nauczania procedury. Wnioski o zaopatrzenie dzieci w odzież, obuwie lub bieliznę napływać mogą z różnych stron: czy, to ze strony kierownictwa szkoły, czy z komitetów Dzielnicowych, czy to ze strony samych rodziców, czyniących starania w Komisji Powszechnego Nauczania. Wydanie, jednak, odzieży nastąpić może nie wcześniej, jak po zbadaniu istotnego stanu petenta przez przedstawiciela opieki szkolnej. Dla ułatwienia opiekunom tej czynności został opracowany specjalny kwestjonariusz, który po wypełnieniu wraca do Komisji Powszechnego Nauczania i jest rozpatrywany przez Wydział Wykonawczy. Udzielona w ten sposób pomoc ułatwiła kilku tysiącom istotnie najbiedniejszych dzieci możliwość regularnego uczęszczania na naukę i zatamowała obserwowane w latach poprzednich masowe porzucanie przez dziatwę szkół w miesiącach zimowych. Przytem okoliczność, że z pomocą tą przychodzi Komisja Powszechnego Nauczania, właśnie ta instytucja, której zadaniem jest realizowanie przymusu szkolnego, ma jeszcze inne głębsze idealne znaczenie. Szerokie warstwy społeczeństwa, nie uświadamiające w sobie należytej miere całej donosłości i błogosławieństwa oświaty, a nekane w dobie obecnej biedą i niedostatkiem sarkają częstokroć i narzekają na obowiązek kształcenia dzieci i utożsamiają przymus szkolny z innymi ciężarami obywatela. Stosowanie środków przymusowych i nakładanie kar za opieszałość w wypełnieniu obowiązku szkol-

nego pogłębia jeszcze odczucie ciężaru. Jeżeli zatem Komisja Powszechnego Nauczania, która w pewnych wypadkach, występuje przeciw opieszałym z całą surowością prawa, w innych wypadkach, po stwierdzeniu istotnej potrzeby, przychodzi rodzicom z pomocą i ułatwia im wypełnianie obowiązków względem dzieci i szkoły, wówczas staje w oczach społeczeństwa, jako instytucja, nie tylko karząca, lecz humanitarnie traktująca swoje posłannictwo.

Praktyczne zaś znaczenie zaopatrzenia dzieci w odzież polega dla Komisji na tem, że nie potrzebują się kłopotować w wydawaniu orzeczeń karnych ponieważ brak przyodziewku nie może służyć rodzicom za motyw do nieposyłania dziatwy do szkoły. Wpływa to, oczywiście, na frekwencję dzieci w sposób znakomity: liczba ich w szkołach stale się powiększa — październik 55.064 listopad 53.640, grudzień 53.683 —, podczas gdy w roku ubiegłym już od listopada poczęła spadać.

Jednocześnie z organizacyjnym opanowaniem prowadzenia przymusu w szkołach powszechnych, Komisja postanowiła przystąpić do rozszerzenia swej działalności do rozmiarów, przewidzianych w "Statucie Miejscowym o wprowadzeniu przymusu szkolnego w Łodzi. W myśl art. 9 Statutu, Komisja ma za obowiązek wprowadzenie przymusowego nauczania dla młodzieży i terminatorów w wieku od lat 14 do 18. Oczywiście, podjęcie tej pracy wymaga przede wszystkim znacznych przygotowań, polegających na zebraniu materiału orientacyjnego, w jakim zakresie i przy jakim nakładzie środków byłaby ona wykonaną. Dlatego postanowiono przeprowadzić rejestrację młodzieży, pracującej zawodowo i po otrzymaniu wyników zwołać naradę z przedstawicielami nauczycielstwa kupców przemyslowców, rzemieślników oraz związków zawodowych. Rejestracja ta, której dokonanie jest niezbędne, odbyć się będzie mogła jednak, w porze późniejszej i przypu-

szczalnie łącznie z doroczną rejestracją działwy w wieku szkolnym.

Uzgadniając w dalszym ciągu bieg swoich prac w stosunku do instytucji komunalnych i państwowych, z którymi Komisja jest organizacyjnie związana, postanowiono dążyć do zreorganizowania i udoskonalenia wzajemnego współdziałania i w tym duchu opracowano odpowiednie projekty. Zgodnie z temi zamierzeniami ma być zreorganizowaną i rozszerzoną działalność Wydziału Szkolnictwa, a w stosunku do władz państwowych podane być mają pewne dezyderaty, których uwzględnienie Komisja uważa za niezbędne.

Wreszcie podkreślić należy, że wejście do skłau Komisji Powszechnego Nauczania przedstawiciele rodziców dzieci szkolnych zaznaczyło się powzięciem i wykonaniem wielu uchwał, mających dla sprawy szkolnictwa bardzo doniosłe znaczenie, uchwał przeważnie o charakterze praktycznym, Wprawdzie wykonanie wielu dezyderatów, wysuwanych przez tych przedstawicieli, przekracza zakres działalności i kompetencji Komisji i w tych wypadkach muszą być one przekazywane innym instytucjom. Jednak, samo poznanie wielu potrzeb jest ważne niezmiernie, gdyż jest wtedy możliwość ich zaspokojenia, osoby zaś, pracujące nad organizacją, szkolnictwa, niezawsze są w możności dostrzec, jak zarządzenia ich przedstawiają się w skutkach. Toteż inicjatywie tych przedstawicieli zawdzięczać należy takie zapoczątkowania, jak pomoc dentyścizna dla działwy szkolnej, komunikowanie rodzicom wyników lekarskiego badania dzieci i prowadzenie przez lekarzy konferencji z rodzicami na ten temat, wzajemne przekazywanie sobie przez szkoły kart zdrowia dzieci tranzlokowanych, uregulowanie sprawy dokarmiania dzieci. Wszystkie te szczegóły drobne, jeśli je brać osobna przyczyniają się niezmiernie do udoskonalenia organizacji szkolnictwa, jako całości.

Tak pomyślnie rozwijający się bieg prac Komisji zakłócony został wydanem na początku roku szkonego rozporządzeniem Ministerstwa W. R. i O. P., nakazującym oszczędność w mianowaniu sił nauczycielskich do szkół powszechnych. Przeprowadzone ściśle przez Miejscowe władze szkolne państwowe rozporządzenie to dało oszczędności 117 osób. Innemi słowy 117 nauczycieli prowadzić musiało wychowawstwo w dwu klasach, a ściślej mówiąc wobec znacznego przeciążenia nauczycielstwa pracą, nauczycielstwo w większości do swego zawodu nieprzygotowanego, działwa 117 oddziałów pozostawała bez wychowawców a Komisja Powszechnego Nauczania, nie mogła przejść do porządku dziennego nad tą sprawą i wychodząc z założenia, że szkoła w wielkich środowiskach powinna być przede wszystkim instytucją wychowawczą, a w obecnych warunkach tego najpierwszego zadania swego niewypolnia, zwróciła się do Ministerstwa W. R. i O. P. z odpowiednim memorandumem, popartym równoczesnemi wystąpieniami Rady Szkolnej Okręgowej i Inspektoratu Szkolnego, i postawiła dezyderaty uchylecia lub złagodzenia omawianego rozporządzenia i zamianowania do szkół powszechnych nauczycieli w liczbie, odpowiadającej ilości czynnych oddziałów. Przypuszczać należy, że wystąpienie Komisji odniesie skutek pożądany.

A. Kopciński.

Obwieszczenie i okólniki.

Okólnik № 36.

Wykonując uchwałę Magistratu № 570 z dnia 20 maja 1921 roku, niniejszym poleca się wszystkim Wydziałom Magistratu regulowanie gotowizną od dnia 1 kwietnia 1921 r. wszelkich rachunków Wydziału Zaprowjantowania Miasta, traktując ten wydział jako zwykłego dostawcę, oraz — naodwrot Wydziałowi Zaprowjantowania Miasta — regulowa-

nie gotowizną wszelkich rachunków poszczególnych wydziałów m. Łodzi.

W tym celu do nadesłanego przez Wydział Zaprojektowania Miasta rachunku za dostarczone artykuły spożywcze lub opał (bez zarządzenia przyjęcia wpłaty) należy dołączyć odpowiednie zarządzenie wypłaty i przesłać do Wydziału Finansowo Rachunkowego (Oddział Finansów i Kontroli), zawiadamiając równocześnie o tem Wydział Zaprojektowania Miasta (jak zwykłego dostawcy).

Wydział Zaprojektowania Miasta będzie — w miarę potrzeby — podnosił należne mu sumy z Głównej Kasy Miejskiej.

W podobny sposób wydział ten winien regulować rachunki innych wydziałów Magistratu.

Na żądanie, bliższych wyjaśnień w tej sprawie udzieli Wydział Finansowo-Rachunkowy (Oddział Finansów i Kontroli).

Wiceprezydent

(—) **Dr. R. Stupnicki.**

Naczelnik Kancelarii
Zarządu Miejskiego

(—) **Dziamarski.**

Łódź, dnia 31 maja 1921 r.

Kronika miejska.

— **Delegat Min. Skarbu w Łodzi.** Województwo Łódzkie Departament Prezydencki nadesłano w dniu 30-go marca 1921 r. następujący okólnik.

Do wszystkich Panów Starostów oraz Pana Komisarza Rządu na m. Łódź.

Niniejszym podaję do wiadomości że Ministerstwo Skarbu rozporządzeniem z dnia 4 marca r. b. L. 792 OS mianowało Pana Leona Chwalbińskiego w Łodzi swym delegatem do spraw cywilizacyjnych na okręg Wojewódzki Łódzki i Kielecki.

Polecam zatem Panom Starostom (Panu Komisarzowi Rządu) zawiadomić znajdujące się na podległych im terytorjach kantory wymiany, domy bankowe i wszelkie inne instytucje finansowe, że dokonywanie operacji

walutą obcą może mieć miejsce jedynie po uzyskaniu uprzednim zezwolenia Pana Chwalbińskiego. Po zezwoleniu powyższe mogą wymienione instytucje zwracać się przez swych uprawnionych reprezentów do P. Chwalbińskiego (Łódź, ul. Przejazd 4. I p.) tak osobiście jako też piśmiennie.

Panowie Starostowie (Pan Komisarz Rządu) zechcą zwrócić baczna uwagę na przestrzeganie przez wymienione instytucje finansowe jako też osoby prywatne postanowień powyższego okólnika. O każdej nielegalnej operacji walutą obcą należy natychmiast donosić Pana Chwalbińskiemu pod wskazanym powyżej adresem, kwestjonując równocześnie przytapaną kwotę w obcej walucie.

Nadmieniam, że każde udzielenie instytucji finansowej upoważnienia do operacji obcą walutą, ogłoszono będzie w Wojewódzkim Dzienniku Urzędowym z zapożyczeniem dokładnego adresu odnośnej instytucji.

Przy niniejszym załączam po jednym egzemplarzu zawiadomień, które należy ogłosić w podległych Panom lokalnych organach urzędowych.

Za wojewodę

(—) **Łyszkowski.**

Łódź, dnia 30 marca 1921 r.

Do Panów Prezydentów miast wydzielonych

do wiadomości oraz współdziałania przy przestrzeganiu postanowień powyższego okólnika na terytorjum podległych im miast.

Za Wojewodę (—) **Łyszkowski.**

* * *

Na mocy rozporządzenia Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Praskiej z dnia 31 grudnia 1920 r. i z dnia 15 stycznia 1921 r.

w z y w a m

wszystkie domy bankowe, kantory wymiany i inne instytucje finansowe, które zajmowały się operacjami walutowymi do złożenia na moje ręce w biurze przy ul. Przejazd 4 I p. w

Łodzi podania o prawo dokonywania tych operacji nadal i zwrócenie się o instrukcję.

Na mocy tychże rozporządzeń kupowanie i sprzedaż walut zagranicznych dozwolona jest tylko bankom dewizowym lub instytutom finansowym, posiadającym prawa banków dewizowych na mocy specjalnego pozwolenia Ministerstwa Skarbu.

Inne instytucje finansowe jak: kantory wymiany, domy bankowe i t. p. (przez towarzystw kredytowych ziemskich, miejskich i lombardów) mogą abiegać się u delegata Ministerstwa Skarbu oprawa komisjonerów, którym dozwolone jest nabywanie walut zagranicznych bez ograniczeń, sprzedaż zaś może odbywać się tylko między sobą lub bankiem dewizowym.

Delegat Ministerstwa Skarbu
dla spraw dewizowych na
Województwo Łódzkie i Kielekie.

(—) **Leon Chwalbiński.**

— **Detaliczny handel rybami.** Drobni handlarze rybami zwrócili się do magistratu z zażaleniem przeciw dzierżawcom hal targowych. Zaznaczają oni, że około 100 rodzin prowadzi od wielu lat specjalny handel detaliczny rybami, magistrat polecił im, aby handel skuteczniejszy był w specjalnych halach. Hale te wydzierżawiło kilku hurtowników podnajmując detalistom poszczególne miejsca. Do wybuchu wojny handel nie był krępowany, detaliści kupowali rybę od dzierżawców lub innych osób, a dzierżawcom płacili tylko komorne. Obecnie dzierżawcy eksploatują detalistów, biorą od nich o 800 marek od puła drożej, niż polska chrześcijańska spółka dla handlu rybami. Trust trzech dzierżawców rujnuje detalistów. Petenci prosili, aby polecić dzierżawcom pobieranie jedynie opłaty rocznej za najem pomieszczeń do handlu rybami, pozostawiając detalistom swobodę zakupu ryb, lub wyznacze-

nie innego miejsca na prowadzenie detalicznego handlu rybami.

— **Konferencja w sprawach pocztowo — telegraficznych.** W ubiegły poniedziałek odbyła się z inicjatywy wice — prezydenta dra. Stupnickiego konferencja w sprawie zarządzenia wszelkim niedomaganiom w dziedzinie komunikacji pocztowo — telegraficznej w Łodzi.

W konferencji wzięli udział przedstawiciele związków zawodowych, instytucji przemysłowych i handlowych, władz, prasy i miasta.

— **Zabronienie uprawy tytoniu w miastach.** Urząd Skarbowy w Łodzi powołując się na rozporządzenie Ministerstwa Skarbu z dnia 10-go marca 1921 r. wyjaśnia, że uprawa tytoniu w miastach jest zabroniona, że osoby, nie stosujące się do tego rozporządzenia, będą pociągane do odpowiedzialności karnej.

— **O węgiel dla ludności.** Celem zorganizowania dostawy węgla górno-śląskiego na potrzeby ludności m. Łodzi, udała się do dyrektora Państwowego Urzędu węglowego, w Warszawie p. Pełtowskiego delegacja, składająca się z pp. prezydenta Rzewskiego, posła Padlarza, ks. prałata Wyrzykowski, radnego Wilczyńskiego p. Leona Chwalbińskiego i mecenasa Tajakowskiego.

Z Warszawy delegacja skierowała się na Górny Śląsk dla szczegółowego omówienia z władzami powstańczymi warunków dostawy. Delegacje przyjął naczelnik Rządu Powstańczego p. Korfanty, którego witał w imieniu m. Łodzi p. Rzewski.

Po omówieniu z szefem Wydziału handlowo Przemysłowego sprawy węgla, delegacja w drodze powrotnej zwróciła się do wice-prezydenta m. Sosnowca, który przyrzekł im pomoc i pośrednictwo w wypadkach, wymagających natychmiastowego rozstrzygnięcia.

— **Zakończenie roku szkolnego.** W niedzielę dn. 5-go b. m. w lokalu Miejskiego Uniwersytetu Powszechnego przy ul. Wodnej № 44, odbyła się uroczystość zakończenia roku szkolnego przez Miejski Uniwersytet Powszechny i Kursy Doksztalające w Łodzi.

W uroczystości wzięli udział przedstawiciele władz miejskich, instytucji społecznych, oraz zaproszeni goście.

— **Przyjazd Delegacji Rumuńskiej.** Bawiąca w Warszawie delegacja rumuńska, mająca na celu zawarcie szeregu konwencji gospodarczych między Polską i Rumunją, przyjeżdża do Łodzi, celem zwiedzenia fabryk miejscowych.

Delegacji towarzyszyć będą p. p. minister przemysłu i handlu Przanowski z małżonką, przedstawiciel Rumunii w Warszawie p. Florescu z małżonką, wice-minister Strassburgier, naczelnik wydziału M. S. Z. hr. Dziedaszycki, radca Zbyszewski, oraz przedstawiciele sfer przemysłowych.

— **Akcja dożywiania matek.** Komitet Tanich Kuchen prowadzi obecnie akcję dożywiania matek, karmiących i będących w stanie odmiennym, na zasadzie ustalonych przez Centralę Polsko-Amerykańskiego Komitetu pomocy dzieciom.

Każdej matce (bez różnicy wyznania) przysługuje prawo otrzymywania w jednej z kuchen miejskich codziennie jednej porcji żywności, składającej się przeciętnie z 62 gramów mąki pszennej, 22 gr. mleka, 20 gr. ryżu, 35 gr. fasoli, 8 gr. słoniny, 3 gr. cacao, 10 gr. cukru — razem 160 gramów (średnia arytmetyczna tygodniowa).

Matkom przysługuje prawo otrzymywania obiadów tylko podczas ostatnich 3-ch miesięcy ciąży, następnie w czasie karmienia dziecka piersią. W ostatnim wypadku dziecko nie może otrzymać racji mlecznej w „Kropki Mleka”. Kwalifikowanie matek przez miejskich lekarzy odbywa się codziennie między 9-tą rano i 1-szą po poł. w bezpłatnych ambulatoriach miejskich, gdzie matki po uprzednim zbadaniu stanu zdrowia otrzymują zaświadczenia z adnotacjami lekarzy wiążąco dla matki. Matka potrzebująca dożywiania.

Na zasadzie tych zaświadczeń lekarskich, biuro Komitetu Tanich Kuchen wydaje legitymacje obiadowe do odnośnych kuchen. Za obiady pobiera się cenę, ustaloną przez Polsko-Amerykański Komitet Pomocy Dzieciom **1 mk. 50 fen.** za jeden obiad. Najbardziej potrzebujące matki po sprawdzeniu stanu materialnego przez Dzielnice zapomogowe Wydziału Opieki Społecznej otrzymują obiady bezpłatne.

Ogłoszenie.

Wydział Zaprowiantowania Miasta zawiadomia, że w składzie przy ul. Piramowicza № 3 — w godzinach od 8-ej do 1-ej przed południem sprzedaje:

a)	Obawie męzkie czarne w cenie od Mk. 2.050.—	
b)	„ damskie	po „ 2.400.—
c)	„ aezniowskie	„ „ 1.500.—
d)	„ robotnicze angielskie	„ „ 1.600.—
e)	buty z cholewami	„ „ 1.950.—

Handlujący powyższymi artykułami nie są dopuszczani.

MAGISTRAT m. ŁODZI.

O G Ł O S Z E N I E .

Wydział Zaprowjantowania Miasta podaje do wiadomości, że wskutek podwyższenia ceny węgla przez Państwowy Urząd Węglowy, jak również taryfy przewozowej, ustalona zostaje począwszy od dnia 1 czerwca b. r. cena w sprzedaży detalicznej na mk. 420.— za korzec.

Posiadacze kwitów niezrealizowanych winni uskutecznić dopłatę w miejscu nabycia kwitów t. j. w Oddziale Opałowym (Pomorska 18; okienka № 2 i 3) i w sklepach miejskich.

Kooperatywy obowiązują również dopłata.—

MAGISTRAT m. ŁODZI.

O G Ł O S Z E N I E .

Wydział Zaprowjantowania Miasta podaje do wiadomości, iż na składzie przy ul. Jerzego 8, sprzedaje następujące artykuły bez ograniczenia:

grzyby hurt.	po	Mk. 95.-	za funt,	detal.	po	Mk. 100.-	za funt.
olej	"	"	"	"	"	"	"
	"	"	"	"	"	"	"
	"	"	"	"	"	"	"

MAGISTRAT m. ŁODZI.

LICYTACJE PRZYMUSOWE.

Dnia 8 czerwca 1921 r. od godz. 9 ej rano odbędą się licytacje przy ul.:

Marysińska 53, kapa pluszowa. Północna 8, wiadra. Pl. Wolności 10, stolik. Ogródowa 15, kapa. Nowo-Sikawska 4, kapy. Aleja 1-go Maja 21, obrus. Nowo-Sikawska 5, obrus. Piotrkowska 42, 20 arsz. materiału, Brzezinska 20, kapa Piotrkowska 43 biurko, stół. Piotrkowska 43, lustro, Piotrkowska 58, stół. Marysińska 53, obrus Brzezinska 35, obrus, kapa. Aleksandrowska 35, stół. Aleja 1-go Maja 35, biurko.

• Dnia 9 czerwca 1921 r. od godz. 9-jej rano odbędą się licytacje przy ul.:

Sienkiewicza 67, obrus. Piotrkowska 198, biurko. Piotrkowska 169, szafa. Piotrkowska 271, stół. Piotrkowska 260, biurko. Piotrkowska 257, stół. Radwańska 44, szafka. Sienkiewicza 95, kapa. Nawrot 37, lustro. Nawrot 11, obrus. Juliusza 20, waga. Wólczańska 129, krzesło. Miłsza 26, fotel. Główna 8, switry. Wólczańska 125, biurko, szafka Sienkiewicza 22, czajnik. Kilńskiego 120, nocny stolik. Kilńskiego 120, zegar. Piotrkowska 90, lustro. Sosnowa 16, kapa, Skwerowa 3, krzesła. Czarna 2, tremo. Dzielna 9, serweta.

Miejski Urząd Sekwestracyjny.

O G Ł O S Z E N I E .

Na zasadzie § 8 statutu o podatku od psów na rzecz kasy miejskiej m. Łodzi, Magistrat wzywa pp. **właścicieli nieruchomości** lub ich prawnych wzgl. mianowanych zastępców do złożenia najpóźniej do dnia 15 b. m. Oddziałowi Podatkowemu, — Plac Wolności (Nowy Rynek) № 2, I. piętro pokój № 5, — w śmiecanego zawiadomienia o każdej osobie, otrzymującej psa lub psy w ich nieruchomości.

W zawiadomieniu należy wyszłonić:

1) nazwisko i imię osoby, posiadającej psa, i jej adres, o ile mieszka gdzieindziej,

2) ile psów posiada i od jakiego czasu.

Jeżeli posiada psa myśliwskiego lub łowieckiego, to należy o tem osobno zaznaczyć.

Kto nie złoży zawiadomienia w określonym terminie lub złoży zawiadomienie niezgodne z prawdą, podlega odpowiedzialności prawnej na zasadzie art. 138 kodeksu karnego.

Łódź, dnia 1 czerwca 1921.

MAGISTRAT m. ŁODZI.

O G Ł O S Z E N I E .

Wobec stwierdzenia, że nie wszyscy dotąd rodzice dostarczyli dzieci swe do szczepienia ospy ochronnej, niniejszym podaje się do wiadomości publicznej, że Wydział Zdrowotności Publicznej wyznaczył **dotatkowo jeszcze jeden dzień do szczepień ospowych, mianowicie w sobotę 4-go czerwca b. r., a 11. 6. 21. sprawdzenie.** A zatem wszystkie dotąd nieszczepione dzieci winny być dostarczone na punktaeh szczepień ospowych w dniu oznaczonym, **poczynając od godziny 8-jej rano do godziny 2-jej po poł.**

Szczepienie odbywać się będzie w lokalach, przy ul. Pomorskiej 16, Plac Kościelny № 4, Park Źródlińska i Sawalska 1.

Rodzice, którzy nie dostarczą dzieci do szczepienia ospy w tym ostatecznym już terminie zostaną pociągnięci do odpowiedzialności sądowej, co pociąga za sobą karę pieniężną w wysokości do mk. 200.—, lub karę aresztu do dni 14-ta.

M A G I S T R A T

Wydział Zdrowotności Publicznej.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.